

fuzinar

Leto 45

Ravne na Koroškem, oktobra 2008

št. 10

V ZNAMENJU DESETLETNICE PODJETJA SŽ-OPREMA RAVNE

Tudi drugi mednarodni hišni sejem je pritegnil mnogo poslovnih partnerjev

V Opremi so izpolnili obljubo, ki so jo obiskovalcem dali lani, in tudi letos, 23. septembra, pripravili mednarodni hišni sejem. Nanj so povabili okoli petdeset poslovnih partnerjev, odzvalo pa se jih je nekaj manj. Gostje so prišli iz Nemčije, Avstrije, Romunije, Avstralije in iz Slovenije. Podobno kot lani so se zbrali na razstavnem prostoru pred maketo rudniškega rova, kjer so bili na ogled Opremini izdelki, večinoma pnevmatska kladiva. Predstavniki podjetja, predvsem iz prodaje in razvoja, so jim odgovorili na marsikatero vprašanje, po nagovoru direktorja pa so si ogledali proizvodnjo in v druženju preživeli ustvarjalen popoldan, v katerem so utrdili stike in izmenjali informacije, čemur je tovrstni dogodek tudi namenjen.

Ploščad pred proizvodno halo se je spremenila v sejamski prostor.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

»Čeprav segajo začetki izdelave pnevmatskih kladiv na Ravnah že več kot petdeset let v preteklost, smo vseeno ponosni na jubilej, desetletnico Opreme,« je dejal direktor **Darko Jevšnikar** in nadaljeval: »Ponosni smo tudi zato, ker smo preživeli v najtežjih časih gospodarske recesije. V teh letih smo prodajo kladiv podvojili, hkrati pa smo razvili nov program tehnološke opreme za avtomobilsko industrijo, ki ga danes uspešno razvijamo in tržišmo.«

V letu dni, odkar so se poslovni partnerji nazadnje seznanili z Opremo tehnologijo, so se na tem področju zgodile velike spremembe, je poudaril direktor. »Pri izdelavi kladiv smo tehnološko zelo napredovali. Na sodobnem stružilno-rezkalnem stroju obdelujemo pravzaprav vse funkcijsko pomembne dele vrtnih in razbijalnih kladiv.« Ta večfunkcijski obdelovalni center, ki obratuje od novembra lani, je, po direktorjevih besedah, prinesel vrsto prednosti: »Delo z njim pomeni opazen preskok v kakovosti, saj so v istem vpetju opravljene skorajda vse operacije, od struženja, rezkanja do vrtnanja. Časovni prihranek pa nam je omogočil, da smo lahko, kljub drastičnim podražitvam materialov in energije, cene naših izdelkov vsaj delno ohranili nespremenjene.«

Novosti so se v zadnjem letu dni zgodile tudi pri vrtnih kladivih. V Opremi so v sodelovanju z avstralskim podjetjem Downundermining razvili prototip lažjega vrtnega kladiva MDF 80, ki je zdaj v fazi preizkušanja, je povedal direktor.

Obiskovalci so tudi sami opazili drugačno podobo razbijalnih kladiv (in bili, mimogrede, nad njo navdušeni), saj so ta zdaj oranžne barve (prej modre). »Sprememba je vsebinska in estetska. Vsebinska, ker so v ta kladiva zdaj vgrajeni materiali, ki omogočajo delo v eksplozijsko nevarnem okolju, kot so rudniki premoga, in estetska, ker

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Direktor Darko Jevšnikar je nagovoril udeležence sejma.

je oranžna barva barva sonca, Opreme, barva, ki spodbuja delavnost in veselje ...,« je pojasnil Darko Jevšnikar.

Učinke 2. mednarodnega hišnega sejma Opreme Ravne bodo v podjetju merili v prihodnjih dneh in tednih, prav gotovo pa bo prispeval k promociji pnevmatskih izdelkov, katerih prodaja ustvari okoli 40 odstotkov vseh prihodkov. Ti zdaj v podjetju, ki zaposluje okoli 140 ljudi (od tega 15 razvojnih inženirjev), znašajo okrog osem milijonov evrov na leto.

A. Č.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Ni dovolj le gledati, izdelek je treba tudi preizkusiti ...

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Obiskovalci sejma so prisluhnili razlagi Franca Krofa (levo).

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

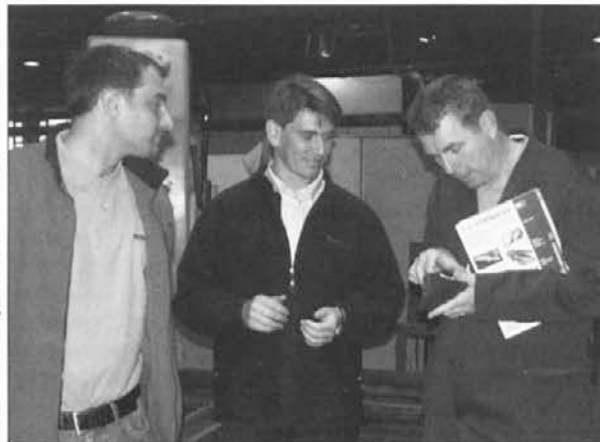
Na ogled so bila pnevmatska kladiva.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Philip Tolj (levo) iz avstralskega Downundermininga, največjega kupca vrtnih kladiv, se spozna na Opremine izdelke, saj jih podjetji skupaj razvijata, zato mu ni bilo težko nastopiti v vlogi demonstratorja.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Na obisku na Ravnah je bil še en predstavnik Downundermininga, David Tolj (v sredini).

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Razpoloženje je nekoliko skalilo le slabo vreme, vse drugo je potekalo po načrtih.

IZJAVE UDELEŽENCEV SEJMA

Danica Marolt, Talum Ptuj: »S kolegom iz istega podjetja sva prvič na tem sejmu. Zanimajo naju predvsem pnevmatske pištrole in konice. Že zdaj na Ravnah kupujemo predvsem t. i. sekače za pnevmatska kladiva. Gostitelje bom podrobneje povprašala o značilnostih 12-kilogramskega kladiva, izvedeti želim čim več o protihrupni zaščiti in antivibracijski opreči, saj sta pomembni zaradi varnosti pri delu.«

Franc Kutin, Kamnoseštvo Pruhar, Josipdol: »Z Opremo že dolgo sodelujemo. Sejem je dobra priložnost, da vidimo, kaj in kako delajo, kaj je novega ...«

Milan Plevnik, Kamnoseštvo Pruhar, Josipdol: »S sodelovanjem z Opremo sem zelo zadovoljen, ker vedno 'gredo na roko'. Ugodno je tudi, ker so blizu. Če se pri nas kaj pokvari, imamo rezervni del že v dveh urah. Danes so name na Ravnah naredili dober vtis, ker se trudijo in skrbijo za razvoj.«

Božo Šetina, Interpromet, Novo mesto: »Sem zastopnik Opreme na slovenskem trgu. V Sloveniji je največja prodaja kladiv SRK 12. Opažam pa, da imajo nekateri uporabniki rajši kladiva brez antivibracijske zaščite, nekako so navajeni, da 'mora kladivo tresti'. Vsekakor pa Oprema prednjači s svojim kladivom MDF 90. Ocenjujem, da je podjetje po privatizaciji zelo napredovalo; opazen je dvig kakovosti, poleg tega pa so začeli izdelovati tudi tehnološke linije.«

SISTEMSKA TEHNIKA SE JE USPEŠNO PRESTRUKTURIRALA

Prepoznaven proizvajalec metalurške in procesne opreme ter volumsko in površinsko kaljenih valjev

Sistemska tehnika, d. o. o., pomembno podjetje v skupini Viator & Vektor, se je v zadnjih dveh letih uspešno spremenila v uveljavljenega proizvajalca procesne opreme, njenih sestavnih delov ter volumsko in površinsko kaljenih valjev za hladno valjanje pločevin iz vseh vrst kovin.

Tako so lani zaključili prvi ciklus naložb v skupni vrednosti 7 milijonov evrov, ki je namenjen razvoju proizvodnje hladnih valjev in tehnološki posodobitvi Sistemske tehnike nasploh. Naložba v tehnologijo in proizvodno opremo je omogočila proizvodnjo volumsko kaljenih valjev. Uspešno izvajanje projekta prestrukturiranja poslovanja in širjenja trga jim je odprlo vrata tudi za površinsko kaljene valje večjih dimenzij, kar predstavlja drugo fazo projekta, ki so jo zaključili z odprtjem novih proizvodno-poslovnih prostorov.

Družba Sistemska tehnika ima svoje korenine v skoraj 400-letni tradiciji izdelave, predelave in končne obdelave jekla v okolju železarstva in jeklarstva v Mežiški dolini. Skozi desetletja so nabirali bogate izkušnje, dognanja in znanja ter razvijali nove proizvode in vpeljevali nove tehnologije. V tem obdobju se je razvila predvsem proizvodnja metalurške in obrambne opreme, ki je bila zametek današnje Sistemske tehnike. V zadnjem obdobju se je proizvodnja obrambne opreme, predvsem proizvodnja oklepniških kolesnih vozil in artilerijskih izdelkov, prekinila oz. v določenih segmentih drastično zmanjšala, kar je zahtevalo prestrukturiranje proizvodnje in reorganiziranje poslovnih procesov.

Najprej proizvodnja volumsko, zdaj pa tudi površinsko kaljenih valjev

S spremembami v poslanstvu in viziji podjetja so v družbi Sistemska tehnika, d. o. o., razvoj usmerjali v povečevanje civilne proizvodnje, zlasti izdelkov za metalurško industrijo. Že konec leta 2004 so začeli razvijati in vlagati v prvo fazo proizvodnje valjev. Naložba (v višini 5 milijonov evrov) v tehnologijo in proizvodno opremo je omogočila proizvodnjo volumsko kaljenih valjev, imenovanih tudi valji Sendzimir. Uspešno izvajanje projekta prestrukturiranja poslovanja in širjenje trga jim je odprlo vrata tudi za površinsko kaljene valje večjih dimenzij, kar predstavlja drugo fazo projekta.

Iz nekdanje čiste vojaške proizvodnje se Sistemska tehnika, d. o. o., danes uveljavlja kot prepoznaven proizvajalec metalurške in procesne opreme, njenih sestavnih delov ter volumsko in površinsko kaljenih valjev za hladno valjanje pločevin iz vseh vrst kovin. Toplotna obdelava jekel kot specialnost

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Spomin na otvoritev – tako obširne novogradnje na ZGO-ju zadnjih dvajset let ni bilo.

Sistemske tehnike za potrebe lastnih izdelkov se odlično dopolnjuje s trženjem tovrstnih storitev ne samo v Sloveniji, ampak tudi širše v regiji. Enako velja za ponudbo storitev Metrološkega laboratorija, Laboratorija za neporušne preiskave jekel in litin ter Laboratorija za preizkušanje.

Tržna analiza je pokazala, da so potrebe po večjih površinsko kaljenih valjih od premera 300 do 630 mm, dolžine do 5.000 mm in teže do 7 ton zelo velike in da ima konkurenca, ki jih uspešno trži, polno zasedene zmogljivosti. Ta program je bil za nadaljnje prestrukturiranje civilne proizvodnje v Sistemske tehnike primeren in nujno potreben. Na trgu hladnih valjev s tem lahko ponujajo obe skupini valjev in postajajo celovit ponudnik široke palete zelo aktualnega metalurškega proizvoda. V letu 2010 predvidevajo prodajo površinsko kaljenih valjev v vrednosti okrog pet milijonov evrov in za štiri milijone evrov volumsko kaljenih valjev. Osrednji del tega projekta je bil indukcijski kalilni stroj BIKS 830, ki je za Sistemske tehnike nov tehnološki postopek, vendar ga niso kupili, ampak skupno razvijali z domačim proizvajalcem.

Naložba v površinsko kaljene valje po prvem letu proizvodnje že daje ustrezne rezultate. Realizirali so načrtovan obseg proizvodnje ter razvili in osvojili tehnologije za vse kvalitete površinsko kaljenih valjev od najmanjših do največjih dimenzij, vzporedno pa so razvijali orodja in priprave za posamezne dimenzije in tipe površinsko kaljenih valjev. Osvojili so širok spekter površinsko kaljenih valjev, razvojno delo pa se nadaljuje na valjih dimenzije nad 700 mm. S stanjem so lahko zadovoljni, saj sprejemajo naročila že za naslednje dveletno obdobje, tako za proizvode kot za storitve predelav in prekaljevanja valjev.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Delovne razmere v novih delovnih prostorih so zaposlenim prijazne.

Uspešno poslovanje s solidnim dobičkom

Spomnimo, družba Sistemska tehnika, d. o. o., je nastala leta 2002 s statusnim preoblikovanjem nekdanje železarske družbe SŽ Stroj in tehnološka oprema. Leta 2003 je v Sistemska tehnika, d. o. o., kot večinski lastnik vstopila družba Skupina Viator & Vektor, d. d. Sistemska tehnika, d. o. o., je v 82,52-odstotni lasti družbe Skupina Viator & Vektor, d. d., in v 17,48-odstotni lasti družbe Styer-Daimler-Puch Spezialfahrzeug z Dunaja. Leta 2007 je bila izvedena oddelitev vojaškega dela proizvodnje v novo družbo Sistemska tehnika Armas, d. o. o. Sistemska tehnika, d. o. o., in Sistemska tehnika Armas, d. o. o., ki sta sestrski družbi, skupaj spadata med večja podjetja v kovinskopredelovalni industriji, na vojaškem področju pa je to največje podjetje v Sloveniji. Osnovna dejavnost družb je proizvodnja metalurške in procesne opreme, volumsko in površinsko kaljenih valjev, opreme za obrambne namene ter storitve. V Sistemska tehnika in Sistemska tehnika Armas je skupaj zaposlenih 280 delavcev.

Potem ko Sistemska tehnika, d. o. o., leta 2006 ni bila izbrana za dobavitelja oklepnih kolesnih vozil 8x8 Ministrstvu za obrambo RS, se je v zadnjih dveh letih preusmerila v civilni program, predvsem v procesno opremo in valje za hladno valjanje pločevin. Zaključila je naložbeni ciklus v prestrukturiranju proizvodnje v višini 7 milijonov evrov ter investicijo v nove proizvodno-poslovne prostore, vredno 7 milijonov evrov.

Po poslovno neugodnem letu 2006, ko je družba zaradi znanih razlogov zašla v rdeče številke, je program prestrukturiranja v letu 2007 že pokazal pozitivne učinke, tako da je družba to leto že poslovala z dobičkom. S poslovanjem v letu 2008 so lahko zadovoljni, stanje naročil je dobro, tako da načrtujejo zaključiti poslovno leto s solidnim dobičkom. Tudi v letu 2009 pričakujejo uspešno poslovanje, saj so pridobili že dobrih 60 % vseh potrebnih naročil. Posebno pozornost posvečajo letu 2010 in prihodnjim letom, ko bo učinke gospodarske recesije v kovinskopredelovalni industriji že čutili v večji meri.

L. M. U.

Zdaj prevladuje proizvodnja civilne opreme

»Na Ravnah smo stoletja povezani z jeklom, v Sistemska tehnika pa predvsem z njegovim plemenitjenjem v končne izdelke višje dodane vrednosti. Še pred dvema letoma smo proizvajali preko 70 odstotkov vojaške opreme in le 30 odstotkov civilne. Danes je slika popolnoma obrnjena, in proizvajamo 90 odstotkov civilne opreme in le 10 odstotkov vojaške. Tako vratolomno prestrukturiranje v tako kratkem času je mogoče uresničiti le z vrhunskimi strokovnjaki v razvoju, proizvodnji, komerciali in drugih spremljajočih dejavnostih. Zahvaljujoč njim imamo danes novo tovarno. Idejo in koncept za gradnjo so narekemale razvojne potrebe s ciljem postati prepoznaven proizvajalec metalurške opreme in valjev za hladno valjanje pločevin. Razvoj proizvodnje valjev in za to potrebne investicije smo začeli izvajati pred izgubo posla osemkolesnikov na osnovi leta 2004 izdelane strategije razvoja civilnega programa. Danes več kot tri četrtine svojih proizvodov prodamo na zahtevnih tujih trgih. [...] Sistemska tehnika je bila in bo ostala največja proizvajalka vojaške opreme v Sloveniji. V ta namen smo vojaški program oddvojili v samostojno družbo Sistemska tehnika Armas, ki tesno sodeluje in izkorišča razvojne in proizvodne sinergije z družbo Sistemska tehnika. Pred dvema letoma in pol smo sodelovali na razpisu za dobavo osemkolesnih oklepnih vozil Slovenski vojski in nismo bili izbrani. Takrat smo bili prisiljeni število zaposlenih zmanjšati za 50 sodelavcev, a jih v proizvodnji že nekaj časa ponovno zaposlujemo. Danes nas je v obeh družbah skupaj 280, a se bo število še povečalo. V primerjavi z lanskim letom smo plače v proizvodnji povečali preko 20 odstotkov, v administraciji nekoliko manj, a še vedno več, kot je določal socialni sporazum.

Že dve leti razvijamo osemkolesne izvedbe za druge države, kjer sta strokovnost in kakovost naših sodelavcev zelo cenjeni. Skupaj s Fakulteto za strojništvo Univerze v Ljubljani smo razvili za tujega kupca minometno oklepno vozilo 8x8 tako vrhunsko, da smo bili večkrat pohvaljeni. Ker vedo, da na Ravnah znamo ne samo razvijati, ampak tudi proizvajati, so nam zaupali tudi proizvodnjo. Kmalu bomo začeli izdelovati osemkolesne oklepneke z vso zahtevano oborožitveno nadgradnjo za tujega kupca. Vsa proizvodnja bo temeljila na lastnem razvoju, ki je bil izveden v Sistemska tehnika Armas v sodelovanju s slovenskimi raziskovalnimi institucijami. [...]

Odpirajo se nam nove razvojne možnosti. Želimo razvijati nove izdelke in z dodatnimi vlaganji v opremo, znanje, predvsem pa s produktivnejšimi stroji izboljšati našo konkurenčnost in tržno prepoznavnost. S tem si dolgoročno zagotavljamo kvalitetna delovna mesta, boljše plače in višji standard.

V Sistemska tehnika investiramo tako v civilni kot vojaški program in oba poslujeta pozitivno. Uspešno razvijamo nove trge in pridobivamo nova naročila brez korupcije. Tako bomo delali tudi v prihodnje, saj le pošteno in trdo delo zagotavlja dolgoročno uspešnost in razvoj.«

Iz govora **dr. Milana Švajgerja**, direktorja Sistemske tehnike, na prireditvi ob odpiranju novih proizvodno-poslovnih prostorov 12. septembra

8. MEDNARODNI SIMPOZIJ FORME VIVE

Zvočni oblak za Sistemsko tehniko

Na Ravnah na Koroškem je od 17. do 30. septembra, po devetnajstih letih obujen, potekal mednarodni kiparski simpozij Forma viva (živa oblika). Njegova organizatorja sta bila Koroški pokrajinski muzej, ki skrbi tudi za vseh 28 obstoječih skulptur, in Občina Ravne na Koroškem. Štirje umetniki, Graziano Pompili, Roman Makše, Primož Oberžan in Boštjan Drinovec, so ustvarili tri skulpture. Predstavitelji projekta s projekcijo fotografij avtorja Toma Jeseničnika je bila 9. oktobra (ob prazniku mesta Ravne) na platuju pred ravenskim Tušem, otvoritev Zvočnega/Soničnega oblaka pred novo zgradbo Sistemске tehnike pa bo 23. oktobra ob 11. uri. O obeh dogodkih bomo poročali v naslednji številki, v tej pa povzemamo izjave s tiskovne konference ob začetku simpozija.

Pobudo za obuditev kiparskega srečanja je dala Občina Ravne na Koroškem že lani, ob oživitvi likovne kolonije v organizaciji Metala Ravne, je spomnil župan **mag. Tomaž Rožen** in izrazil ponos nad to kulturno tradicijo, ki se je začela že leta 1964. Prav tako je zadovoljen s sodelovanjem, ki se je ob tem projektu vzpostavilo med gospodarskimi družbami, mestom in ravensko občino. »Forma viva predstavlja za Ravne na Koroškem eno izmed prihodnjih identitet,« je naznanil skorajšnjo izdelavo celostne grafične podobe, ki naj bi identiteto Raven kot mesta forme vive tudi vzpostavila. Prav zato je simpozij, po besedah župana, le eden od tovrstnih dogodkov. Od ohranjenih 28 skulptur, nastalih v sedmih simpozijih do leta 1989, so jih v zadnjih treh letih obnovili osem, samo letos kar pet. Po županovih napovedih bodo poskrbeli tudi za boljšo označenost skulptur, ki nasploh »izboljšujejo videz mesta«. »Želimo si, da bodo skulpture forme vive naš kulturni ponos, ki ga bomo z veseljem predstavili našim obiskovalcem, in bomo po njih prepoznavni v občini ter tudi širše.« Župan je napovedal, da bodo simpozije, katerih namen je železarsko tradicijo urbanistično vključiti v kulturno podobo mesta, pripravili tudi v prihodnjih letih.

Od štirih delovišč, nastalih v Sloveniji po avstrijskem in nemškem vzoru v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, sta delujoči le še dve lokaciji (Seča in Kostanjevica na Krki), medtem ko v Mariboru ni več možnosti za oživitev ustvarjanja v armiranem betonu, je povedala **mag. Simona Javornik**, vodja projekta.

Na Ravnah je bil pobudnik umetniškega ustvarjanja v jeklu Franc Fale, direktor Železarne Ravne, ki je bila tudi mecen vseh sedmih simpozijev.

Foto: arhiv uredništva.

8. mednarodni simpozij forme vive so predstavili (od leve): **Bojana Epšek**, izvršna direktorica v Sistemski tehniki, **mag. Simona Javornik**, vodja projekta forme vive, sicer višja kustosinja v Koroškem pokrajinskem muzeju, **mag. Tomaž Rožen**, župan občine Ravne na Koroškem, in **Brigita Rajšter**, direktorica Koroškega pokrajinskega muzeja.

»Industrija je lahko tudi kultura«

Bojana Epšek, izvršna direktorica v Sistemski tehniki, je na tiskovni konferenci povedala: »V politiki kakovosti Sistemске tehnike imajo pomembno vlogo tudi ljudje ter ožje in širše okolje, v katerem delujemo.

V veliko zadovoljstvo nam je, da lahko sodelujemo pri projektu revitalizacije forme vive na Ravnah, saj v tem vidimo naš doprinos h kulturnemu okolju. Elementi, ki bodo del forme vive, so tesno povezani z našo dejavnostjo. Oblikovna vsebina forme vive predstavlja kulturno simbiozo med proizvodnjo in umetniškim delom – šlo bo za umetniški presežek, ki bo dokazoval, da je lahko tudi industrija povezana s kulturo na estetski način. Industrija torej ni samo kruh, ampak je lahko tudi kultura.

Sam projekt odlično sovпада z našo naložbo v nove poslovno-proizvodne prostore, tako da odločitev o lokaciji postavitve forme vive, katere bote smo, ni bila težka. Umeščena bo v lepo urejeno in prijazno okolje, ki je navdušilo tudi umetnike. Umetnikoma želim prijetno počutje ob ustvarjanju v naših prostorih in sodelovanju z našimi delavci, nosilcem projekta pa uspešno delo.«

Ker tega podjetja več ni, je obujanje kiparskega ustvarjanja terjalo kar precej naporov, da so med več drugimi podjetji zbrali dovolj denarja in zagotovili izvedbo nove Forma vive, je pojasnila direktorica Koroškega pokrajinskega muzeja **Brigita Rajšter**. Kljub temu so organizatorji »v spremenjeni strukturi nekdanje železarne«, razdeljeni na mnogo družb, našli »ljudi, ki cenijo umetnost forme vive«. Podjetji Sistemska tehnika in Stro-

ji sta umetnikom odstopili del svojih prostorov za delovišče in zagotovili pomoč zaposlenih, simpozij pa so finančno in v materialu podprli tudi Metal Ravne, Noži Ravne, Petrol Energetika in Transkor.

Letošnje skulpture že imajo imena, do- slej so jim jih namreč kasneje nadeli domačini

Na povabilo strokovne komisije, Marka Košana in mag. Jerneja Kožarja iz Koroške galerije likovnih umetnosti ter mag. Simone Javornik, so se odzvali štirje umetniki (od petih vabljenih).

Mag. Roman Makše je potrdil pomembnost simpozija in povezovanja industrije ter kulture. Kiparji si, po njegovem, takšnega sodelovanja želijo, saj se njihova izraznost lahko širi na identiteto krajev.

»Sodelovanje na simpoziju je izjemen izziv, ne le zaradi ustvarjanja v jeklu, temveč tudi zaradi postavitve dela, z urbanim ali naravnim okoljem je namreč povezana tudi njegova specifična govoriča.« Na Ravnah je ustvaril skulpturo, poimenova-

no **Od tukaj do tukaj**. »Delo je zasnovano kot intimna izkušnja, a je monumentalnejših dimenzij kot običajno.«

Primož Oberžan in **mag. Boštjan Drinovec**, kot je povedal prvi, skupaj razvijata koncept skulpture, ki združuje zvočno in vizualno komponento. Zvočni vidik je delo Oberžana, Drinovec pa je zasnoval obliko. »Najina skulptura **Sonični/Zvočni oblak** ne bo le prijazna očem, temveč bo oddajala tudi zvok s pomočjo vetra ali naključnih mimoidečih,« je rekel Oberžan, pritrtil pa mu je kolega: »Iščeva nov stik z gledalcem, z njim želiva vzpostaviti tudi zvočno komunikacijo.« Oba pa sta izrazila navdušenje nad priložnostjo, da lahko ustvarjata veliko kiparsko delo, za kar v Sloveniji ni mnogo možnosti.

Tudi **Graziano Pompili** je bil vesel povabila in je že težko čakal, da začne delati. Skulpturo je poimenoval **Zlata hiša**, gre pa za kovinsko jekleno ohišje s keramično zlato hiško v notranjosti, simbolično ponazoritev železarne, ki je ljudem omogočala blagostanje.

A. Č. in gradivo za tiskovno konferenco

Primož Oberžan se je rodil leta 1973 v Laškem, končal je srednjo strojno tehnično šolo v Celju ter študij filozofije in sociologije kulture na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kjer zdaj tudi živi. Od leta 1997 je vodja zasedbe The Stroj. Zadnja leta deluje kot samostojni kulturni delavec, glasbenik in raziskovalec zvoka, občasno kot mentor in svobodni publicist. Področje njegovega delovanja ponazarjajo tudi imena njegovih skulptur: Stroj, Cisterna, Vetrna harfa, Efektor, Pajk, Vzmetni bobni itd. Zdaj sodeluje s kiparjem Boštjanom Drinovcem pri načrtovanju in izdelavi kinetično-zvočnih inštalacij, komponira zvočni material za skupino The Stroj in sodeluje pri razstavi mehanskih ter elektro-akustičnih instrumentov v Etnografskem muzeju Ljubljana.

Mag. Boštjan Drinovec se je rodil leta 1973 v Ljubljani, kjer je diplomiral (1998) in magistriral (2001) na Akademiji za likovno umetnost. Leta 2008 je bil izvoljen v naziv docenta na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Je ustvarjalec Metelkove mesto. Od leta 1997 do 2007. se je predstavil na 15 samostojnih razstavah v Sloveniji, kot stalne postavitev stoji osem njegovih del (med drugim spomenik Edvardu Kocbeku v Tivoliju in David, fasadna postavitev grške kopije v Ljubljani, Metelkova mesto), izdelal pa je tudi portret Franceta Prešerna, ki je na sedežu Slovenske misije pri Natu v Bruslju. Njegovih je tudi pet javnih zbirk. Sodeloval je na več kot 30 skupinskih razstavah.

Mag. Roman Makše se je rodil leta 1963 v Ljubljani. Študiral je kiparstvo na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost, kjer je leta 1994 končal tudi podiplomski študij. Zdaj je izredni profesor za kiparstvo na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani. Velja za izjemno ustvarjalnega umetnika, ki ga je zaznamoval postmodernizem, kar se kaže predvsem v izboru sodobnih kiparskih materialov ter minimalističnem principu sestavljanja različnih materialov v zelo osebno interpretirane abstraktne oblike. Že izbor njegovih samostojnih razstav v Sloveniji in drugje po svetu obsega 22 naslovov, ki jim je treba dodati še sodelovanje na več kot 50 skupinskih razstavah. Je prejemnik več priznanj, tudi študentske Prešernove nagrade.

Graziano Pompili (rojen leta 1943 na Reki) je uveljavljen kipar srednje generacije italijanskih umetnikov. Deloval je v mednarodno priznanih središčih keramičnega in plastičnega snovanja; v Faenzi je ustvarjal v keramiki, v Carrari in Pietrasanti pa v marmorju in bronu. Poleg po 34 samostojnih in več kot 75 skupinskih razstavah po vsem svetu je kipar v domovini prepoznaven predvsem po monumentalnih skulpturah za zasebne in javne prostore. Njegove skulpture stojijo tudi drugod po svetu (Libija, Poljska), v Sloveniji pa je Pompili že ustvarjal na simpoziju forme vive v Portorožu leta 1999, Obalne galerije Piran pa so v začetku letošnjega leta pripravile pregledno razstavo njegovih skulptur.

SKRB ZA ZDRAVJE

Naredimo korak, zaživimo drugače

Članek je namenjen motivaciji, da bi se opogumili osvežiti staro in dodati nanovo osvojeno znanje ter ga uspešno uporabiti zase. Besedi treba je in mora se bomo zato izpustili, korak k sebi hočem in želim narediti. Ljudje se večinoma šele v boleznih začnemo bolj zavedati sebe, svojega telesa, duha. V strahu in zmedu ne zmoremo veliko, trpimo v stiskah, pogrezamo se vase, postajamo tuji sebi in drugim.

Se vam zdi, da imate glavobole zaradi skrbi, bolečine v hrbtu in vratu, ker vas pri delu za tekočim trakom preveč obremenjujejo, imate suha usta in menstrualne motnje zaradi stresa, vam naraste krvni pritisk, ko vidite, da imajo sosede novega psa, imate želodčne in prebavne motnje, ste kar naprej prehlajeni, alergični? Veste, koliko spite, kdaj in koliko je spal vaš otrok nočoj?

Koliko denarja ste porabili za igralne avtomate, za srečke, koliko cigaret pokadite, kako in kaj pijete, preveč jeste?

Kako naj dogajanje v sebi ustavim, izboljšam? Koliko odgovorov sem že dobil od zdravnikov, domačih, sodelavcev in znancev?

Če le ne gre za zelo hudo in resno obliko bolezenskih tegob, ki nam jih skušajo zdraviti in lajšati z najodobnejšimi strokovnimi dognanji in pristopi, bomo v tem članku skušali prikazati, kako smo sebi v pomoč in terapijo lahko prav mi sami. Poskusimo igrati »glavno vlogo« svojega življenja! Opredelimo in ozavestimo lastno bivanje tukaj in sedaj: to, kar imam, kar sem, kar cenim, kar mi gre. Škoda prizadevanj in energije, če teče življenje mimo nas in nameravamo zvoniti šele po toči.

Igrajte glavno vlogo svojega življenja

Preglejmo, kako se odvijajo taki procesi v nas.

V prvi fazi, ki jo imenujemo obdobje brez odziva, ljudje še ne kažemo nobenega interesa, da bi se videli v »ogledalu«; o sebi mislimo, da smo zdravi, ali pa ničesar ne mislimo oziroma se bojimo misliti.

V drugi fazi že prisluhnemo sebi in drugim, začnemo razmišljati, presoјati pozitivne in negativne stvari v preteklosti in sedaj (npr. veliko sem kadila in bila predebela, »grizla« sem se, ker so vrstnice zanosile in imele otroka, jaz pa ne).

V tretji fazi pa že naredimo lastni korak! Začne se obdobje akcije: začnemo poslušati druge, ki imajo znanje in vedo, o čem jim govorimo, izberemo si človeka, ki mu lahko zaupamo, gremo k zdravniku (drugače ne moremo vedeti, kako je z nami), poiščimo in pridružimo se skupini za samopomoč, takšni, ki je po naši meri (npr. Društvo za srce, Društvo za boj proti raku, Klub operiranih zaradi bolezenske debelosti, CINDI - program učenja skrbi za telesno in psihično zdravje).

Ljudje, ki nam ponujajo z vseh strani pomoč in podporo, nas bodo začeli jemati resno, ker se bomo sami začeli jemati resno!

V četrti fazi že pogumno hodimo in korakamo po poteh, ki jih poznamo kot nam pomembne, možne in potrebne, vztrajno jih ponavljamo in se s tem držimo v »ravnotežju« življenja, ki je priložnost za vsakega od nas, ki to hoče!

Mojca Breznikar, spec. klinične psihologije, Psihohigijski dispanzer, ZD Ravne na Koroškem

KULTURA

Poezija Ane Pisar

Gimnazijka **Ana Pisar**, avtorica pesniške zbirke Gnezdo besed na najini strani daljav, je v začetku septembra na Prevaljah v literarnem pogovoru z **Anjo Benko**, prof., predstavila sebe in svoje pesniško ustvarjanje.

Ana priznava, da je poezija postala del nje. »Poezija je kot moja koža, s katero sem obdana, s katero živim in po kateri dišim.« Pesem je zanjo eden od načinov, da izrazi svoja čustva in pove zgodbo. Njene pesmi so močno osebnopovedne. Priznava, da pesmi »rastejo iz nje same, iz ljubezni in zgodb, izoblikuje pa jih čas«. Ker ugotavlja, da pesmi gradi na realnih doživetjih, ki jim dodaja fiktivna, napoveduje, da bo mogoče tematika njene naslednje pesniške zbirke družbenokritična.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

ŠPORT

Občinsko priznanje za paraolimpijce

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Paraolimpijci iz ravenske občine (od leve): Adolf Urnaut, Emilie Gradišek, Alenka Šart, Peter Ozmec (predsednik Invalidskega športnega društva Samorastnik) in Anita Goltnik Urnaut.

Ob odmevnem uspehu slovenske reprezentance v sedeči odbojki na paraolimpijskih igrah v Pekingu, kjer so naše športnice dosegle četrto mesto, so 24. septembra v ravenskem občinskem poslopiju pripravili sprejem v čast udeležencev iger iz domače občine. Trenerju državne reprezentance **Adolfu Urnautu** in članicam reprezentance **Alenki Šart, Emilie Gradišek in Aniti Goltnik Urnaut** se je za njihov prispevek k ugledu in razpoznavnosti lokalne skupnosti v slovenskem in mednarodnem merilu v imenu občine in občanov zahvalil župan **mag. Tomaž Rožen** in jim podelil listino o priznanju Občine Ravne na Koroškem.

Alenka Šart, zaposlena v Slorestu, je po prejemu priznanja povedala: »Prijetno sem bila presenečena nad povabilom na sprejem, priznanja pa sem zelo vesela,« in tako kot drugi udeleženci iger izrazila navdušenje nad veličastnostjo dogodka ter pohvalila kitajske organizatorje.

A. Č.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Župan mag. Tomaž Rožen Alenki Šart izroča občinsko priznanje.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Priznanje tudi za Emilie Gradišek

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

in Anito Goltnik Urnaut, nekdanji sodelavki Železarne Ravne.

NA PREVALJAH POČASTILI SPOMIN NA SUHODOLČANA IN KOTNIKA

Krojačkov dan v znamenju ustvarjalnih delavnic in spominjanj

Osnovna šola (OŠ) Franja Goloba Prevalje je že dve leti nosilec nacionalnega projekta Unescovih šol Branje, moje sanje. Na literarno-likovni natečaj ob 80. obletnici rojstva pisatelja Leopolda Suhodolčana, na katerem je sodelovalo 20 slovenskih šol in dve šoli iz zamejske Koroške, so prispeli številni literarni in likovni izdelki učencev OŠ in vrtcev. Knjižne nagrade je prejelo 21 učencev.

V četrtek, 11. septembra, pa je potekal 10. Krojačkov dan, in sicer v obeh vrtcih na Prevaljah, v treh podružničnih šolah in v matični šoli na Prevaljah. Učenci in gostje iz šestih OŠ (OŠ Črna na Koroškem, OŠ Mežica, OŠ Koroški jeklarji, 1. OŠ Slovenj Gradec, OŠ Brezno, OŠ Marije Vere iz Kamnika in OŠ iz Železne Kaple ter Škocjana) so skupno ustvarjali v številnih

delavnicah pod mentorstvom učiteljev in zunanjih mentorjev. Gostja literarno-novinarske delavnice je bila pisateljica **Aleksandra Kocmut**, skupino, ki je risala z ogljem in slikala akvarele, pa je obiskal slikar **Leander Fužir**. Kot zunanji mentor je v likovno-računalniški delavnici sodeloval **Stojan Brezočnik**. Pod vodstvom **Irene Črnovšek** so otroci v temperi slikali motive Suhodolčanovih del, gostja **Bojana Turkuš** jim je pomagala in svetovala pri izdelovanju nakita, pri slikanju s spreji pa jih je usmerjala **Tamara Stropnik**. Učenci so se lahko vključili še v slaščičarsko, fo-

Pod mentorstvom Siegfrieda Schubla iz Dobrle vasi so fantje oblikovali podobi Naočnika in Očalnika.

tografsko, kiparsko in glasbeno delavnico, izbirali pa so lahko tudi med oblikovanjem mozaika, izdelovanjem Krojačkovih hišic in Krojačkov Hlačkov iz t. i. das mase ter Krojačkovih gumbov prijateljstva, pripravljanjem Krojačkove dišeče kopalne soli itd. Pritegnili so jih tudi športne delavnice ter iskanje skritega dnevnika in Krojačkovega zaklada. Učenci prve in druge triade pa so ob prebiranju del poustvarjali v različnih likovnih tehnikah.

Hedvika Gorenšek, koordinatorica projekta, Osnovna šola Franja Goloba Prevalje

Letošnji Krojačkov dan, umeščen med Jesenska srečanja, je bil namenjen počastitvi 80. obletnice rojstva pisatelja Leopolda Suhodolčana in profesorja Stanka Kotnika, ustanoviteljev Bralne značke. Osrednja prireditev je bila spominska slovesnost Da na ta svet ne bi legla pozaba, na kateri so spomine na pomembni osebnosti obujali **dr. Igor Saksida, Jože Zupan, Vinko Ošlak, Rudi Mlinar** in drugi. V avli Družbenega doma je bil na ogled tudi cikel Suhodolčanovih akvarelov Drevo in roža, prav tako pa so si obiskovalci lahko ogledali tudi nagrajene likovne izdelke, prispelle na natečaj Branje, moje sanje. A. Č.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Pod prsti mladih mojstrov iz likovne delavnice je v syporeksu oživel slavn detektiv.

V Spominskem parku na Prevaljah stoji spomenik Bralni znački in njenima pobudnikoma.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

POROČILA

Intervencije PGE Koroškega gasilskega zavoda v septembru

Na ZGO-ju:

5. 9. 2008 so poklicni gasilci v Sistemski tehniki merili koncentracijo plinov, 22. 9. 2008 so sodelovali pri delovni nesreči v Serpi, 23. 9. 2008 so sodelovali pri delovni nesreči v Nožih Ravne, 25. in 26. 9. 2008 so po vklopu javljalnika pregledali proizvodne prostore Sistemske tehnike, 19. 9. 2008 so sodelovali pri nujenju prve pomoči in prevozu obolele delavke Metala Ravne, 26. 9. 2008 so po prijavi požara pregledali odlagališče industrijskih odpadkov, 29. 9. 2008 so sodelovali pri delovni nesreči v jeklarni, 30. 9. 2008 so sodelovali pri delovni nesreči v Sistemski tehniki.

Druga pomoč in intervencije:

4. 9. 2008 pri prometni nesreči na Poljani, 10. 9. 2008 ob iztekanju vode v Prežihovi ulici na Ravnah, 15. 9. 2008 pri prometni nesreči na RC Ravne-Dravograd, 20. 9. 2008 ob dimniškem požaru v Dobji vasi, 20. 9. 2008 so poklicni gasilci reševalcem pomagali pri prenosu pacienta v stanovanje, 29. 9. 2008 pri prometni nesreči na Dolgi Brdi.

Direktor: Roman Lupuh, dipl. org.-men.

Kadrovska gibanja v avgustu

DRUŽBA ŠTEVILO ZAPOSLENIH
31. 8. 2008

PETROL ENERGETIKA	134
RAVNE	95
ŠTORE	39
TRANSKOR	44
T. K. RAVNE	2
KOROŠKI GASILSKI ZAVOD	14
SLOREST	29
SISTEMSKA TEHNIKA	256
SISTEMSKA TEHNIKA ARMAS	17
STROJI	117
SŽ-OPREMA RAVNE	136

FLUKTUACIJA

Sklenitve delovnega razmerja

V Sistemski tehniki so za določen čas zaposlili sodelavko v enoti DML, v Strojih so za leto dni sprejeli pripravnika, v SŽ-Opremi Ravne pa imajo enega novega sodelavca za določen čas. V drugih družbah ni bilo sprememb.

Prekinitve delovnega razmerja

V SŽ-Opremi Ravne so se poslovili od umrle sodelavke in sodelavca, ki je odšel v pokoj. V drugih družbah ni bilo sprememb.

Pripis: Objavljamo podatke le za družbe, ki še naročajo Informativni fužinar.

Po podatkih kadrovskih oddelkov podjetij povzela A. Č.

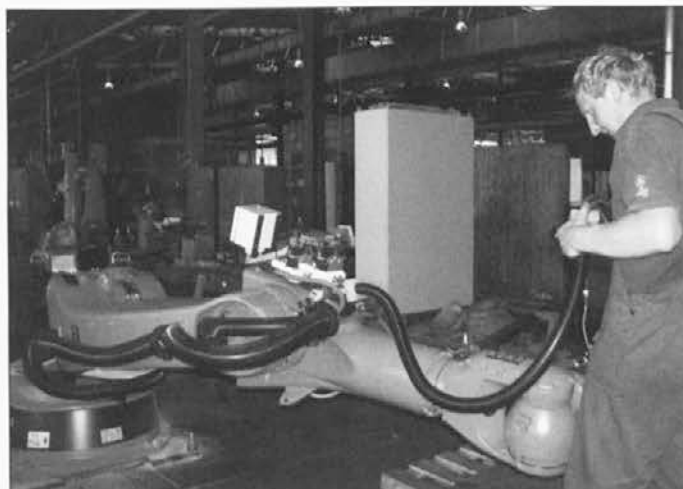
Informativni fužinar, št. 10, oktober 2008. Glasilo družb, nastalih iz Železarne Ravne. ISSN: C500-0572.

Založnik: Fužinar Ravne, d. o. o., Koroška cesta 14, 2390 Ravne na Koroškem. Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron - Kodrin, lektor Miran Kodrin, prof.

Tel.: (02) 870 6441. Faks: (02) 82 23 013. Elektronski naslov: Andreja.Cibron@metalaravne.com.

Prelom in tisk: ZIP center, d. o. o., Koroška cesta 14, 2390 Ravne na Koroškem. Naklada: 830 izvodov.

Objavljenih prispevkov ni dovoljeno kakorkoli ponatisniti brez pisnega dovoljenja uredništva.

V proizvodni hali SŽ-Opreme Ravne

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

RAZVEDRILO

Slovenski književniki in njihove muze

Navodilo: Priimke desetih deklet razvrstite v prav toliko besedil. S prestavljanjem črk v poudarjenih besedah dobite imena in priimke njihovih oboževalcev.

Hochreiter, Jeras, Kesser, Kuralt, Lušin, Malenšek, Milek, Nadlišek, Smola, Souvan

1.
Franja _____!
O, ko bi le hotela slišati **VRISK** radostnega srca,
ti moja, kakor jutranja rosa **FLETNA** deklica.

2.
Terezija _____!
Vseh **SORT PASTIRJI** sanjarimo o šelestenju
svilnatih peruti ljubezni.

3.
Dragojila _____!
RES prijetni in **MOGOČNI** so občutki, kadar po-
mislim na najin **GRIČ**, na najin dolg, vroč poljub,
ob katerem sva začutila žar neznanske moči.

4.
Leopoldina _____!
Na **OKNO** tvoje duše trkam v **SINJEM** upanju,
da bo uslišano moje koprnjenje.

5.
Marica _____!
NEKAJ v meni se je zganilo, vzdignilo iz globin
srca in vzplamtelo, da se počutim kakor **KRON-**
SKI kralj.

6.
Angela _____!
Raje kot **TRGATI** hlače po šolskih klopih se že-
lim sprehajati po mestu in čakati, da te ponov-
no uzem v lila krilu, v rumenem klobuku in da
mi znova odzvanja v ušesih **ODTENEK** tvojega
glasu.

7.
ANA _____!
Srčno upam, da ne boš **KRVNICA** najinega
hrepenenja, najine sreče ...

8.
Alma _____!
SPOMIN na tvoje kakor jesenski **RUJ** rdeče
ustnice v meni podžiga neustavljivi plamen
ljubezni.

9.
Ani _____!
POČUTNA moč najine ljubezni je tolikšna, da
je ne more skrhati noben **NOŽIČ** ljubosumja.

10.
Mira _____!
Ko **ZGODNJA** spogledovanja **RAZPREJO** kri-
la, se začena božanje koprnečih duš.

Miran Kodrin

Rešitve:
1. Malenšek, Fran Levstik
2. Hochreiter, Josip Stritar
3. Milek, Simon Gregorčič
4. Kuralt, Simon Jenko
5. Nadlišek, Janko Kersnik
6. Smola, Dragotin Kette
7. Lušin, Ivan Cankar
8. Souvan, Josip Murn
9. Kesser, Oton Zupančič
10. Jeras, Alojz Gradnik

Foto: Matej Kodrin.